

Cyklovýlet Dolní Počernice.

DP jsou nedaleko, je možno zde podniknout klidový výlet s rodinou, případně časově krátký výlet pro dospělé

přes Svěpravice, Xaverovský háj do Dolních Počernic. Zde znáte největší z pražských rybníků Velký počernický a přilehlý zámecký park. V severní části D. Počernic je zajímavá volně přístupná naučná stezka „Geologická zahrada“, sousední přírodní rezervace „Pískovna“ a každý rok zajímavější lesopark „Čihadla“. Odtud máte kousek na rozhlednu Doubravka i na hostavický zámecký park „Pilská“.

Velmi dobře zde funguje zdejší Infocentrum <http://praha-dolnipocernice.cz/infocentrum>, T: 281 865 754, mail: infocentrum@dpocernice.cz.

Dolní Počernice mají rovněž velmi dobře zpracované své zajímavé kulturní památky - <http://praha-dolnipocernice.cz/kulturni-pamatky> Určitě Vás zde zaujme např. „kočičí“ Hrádek.

V Dolních Počernicích a okolí jsou tato základní zajímavé místa <https://mapy.cz/s/31PID>

1. Zámecký park

Rozloha: 7 ha

Katastrální území: Dolní Počernice

Zastoupené dřeviny: dub, javor, lípa, jasan, habr, topol, bříza, olše, jírovec, vrba apod.

Věk porostů: nejstarší dosahují věku 250 let

Vlastník parku: MČ Praha-Dolní Počernice

Správce parku: MČ Praha-Dolní Počernice

Údržbu provádějí: MČ Praha-Dolní Počernice

Charakteristika

Zámecký park je součástí Přírodní památky Počernický rybník a jako jeden z mála byl Hl. m. Prahou vyhlášen parkem II. kategorie. Nachází se v centru obce a vymezují ho ulice Národních hrdinů, Ke hrázi a hráz Velkého počernického rybníka, ležícím na toku říčky Rokytky. Severní část parku lemuje soubor historických

budov – zámek (čp. 1), mlýn (čp. 2), pivovar (čp. 3), zámecká oranžerie (čp. 39) a nejvýznamnější památka obce kostel Nanebevzetí Panny Marie.

V parku je evidováno více než 1 100 stromů, zpravidla listnatých. Mnoho z nich je vyhlášeno jako památné stromy.

Historie a současnost

Park byl založen společně s výstavbou zámku, který vznikl přestavbou středověké tvrze ze 14. století. Nachází se na místě bývalé bažantnice, která byla ve 20. letech 19. století velkoryse urbanizována vložением podélné cestní osy směřující na hráz rybníka a dvou příčných os do zalesněné plochy, třetí osu představovala samotná hráz. V 70. letech 19. století byly lesní porosty mezi pravidelnými cestními osami přeměněny v krajinářský park.

Posledními vlastníky zámeckého areálu byl rod uherských Dercsenyiů (1855-1923). V roce **1923** přešlo vlastnictví zámeckého areálu na pražskou obec.

V r. **1987** zpracovali zahradní architekt Drahoslav Šonský a architekt Jan Mayer projektovou dokumentaci obnovy parku a posléze došlo k etapové realizaci jejich návrhu. Vzhled parku se začal zásadně měnit, avšak úpravy nebyly úplně opodstatněné. Přelom tisíciletí a nový pohled na využívání zámeckého parku přiměl vedení městské části k zadání studie „Rehabilitace zámeckého parku“. Na jejím základě byly v r. 2004 zahájeny práce, které daly zámeckému parku novou podobu. Spolu s Velkým počernickým rybníkem vytvořila tato významná přírodní památka ojedinělý celek, který začali vyhledávat nejen občané Dolních Počernic, ale i jejich návštěvníci.

V roce **2015** MČ Praha – Dolní Počernice uspěla v rámci 13. výzvy Operačního programu Praha – Konkurenceschopnost (dále jen OPPK), Prioritní osa 2 – Životní prostředí, Oblast podpory 2.1 – Revitalizace a ochrana území, s žádostí o dotaci na realizaci projektu „Rehabilitace a ochrana historicky cenného území zámeckého parku v Dolních Počernicích“. Rozsáhlý projekt zajistil v řadě prvků návrat k původní koncepci zámeckého parku a rozšířil jeho plochu o rekultivovanou část bývalé zámecké štěpnice, ve které jsou vzdělávací i relaxační prvky. Ve velmi krátkém termínu (březen - září 2015) vznikl unikátní prostor, který respektuje historii a genius loci revitalizovaného území, a současně vytváří nové možnosti pro trávení volného času obyvatel a návštěvníků městské části.

2. Velký počernický rybník

Katastrální území: Dolní Počernice

Vodní tok: Rokytka

Typ nádrže: průtočná

Účel nádrže: krajínovtvorný a ekologický, vodohospodářský, extenzivní chov ryb

Plocha hladiny: 194 000 m²

Objem nádrže: 310 000 m³

Vlastník: Hlavní město Praha

Správa: Lesy hl. m. Prahy

Historie

Velký počernický rybník je největším rybníkem na území hl. m. Prahy a spolu se zámeckým parkem tvoří přírodní památku o rozloze přes 41 ha.

Počernický rybník je v povodí Rokytky z vodohospodářského hlediska nejvýznamnějším rybníkem. Je součástí Přírodního parku Klánovice – Čihadla a leží v nadmořské výšce 225 - 230 metrů.

Rybník byl zřízen zahrazením mělkého údolí patrně kolem roku 1848 a pak se nejméně po čtyřicet let nevypouštěl. V době svého vzniku byl rybník větší a odděleně napájen potoky Rokytka a Říčanským. Dnes jsou oba potoky spojené asi 1 km před ústím do rybníka. Původní výměra rybníka byla 29 jiter a 572 sáhů, tedy 22 hektarů, ale vlivem eutrofizace (nárůstu živin) a zazemňovacích procesů se zmenšila na dnešních 19 hektarů.

V té době sloužil k zadržování vody pro níže položené mlýny. Do rybníka se také vozily rybí sádky z okolí, které se pak lovily podle potřeby pro pražské trhy. V zimě byl rybník zase zdrojem ledu pro ledaře, kteří jím zásobovali hospody. Led se vysekával nebo vyřezával pilami v kvádrech. Každá slušná hospoda tak měla na léto "zaledováno" a zásoby vydržely nejméně do září. V průběhu 20. století začal být rybník využíván jako chovný a začal se hnojit a pravidelně vypouštět. Mimo chov ryb měl rybník, a doposud má, také velký význam pro rekreaci - v horkých letních dnech se sem v sedmdesátých letech přišlo vykoupat až pět tisíc návštěvníků denně.

Počernický rybník se zapsal do dějin světových přírodních věd tím, že u něho byla zřízena první česká terénní laboratoř a současně první hydrobiologická stanice na světě. Stanice zahájila svoji činnost v červnu 1888, s podporou barona Derczéni, majitele panství Dolno-Počernického a mecenáše vědy. Přírodovědci, v čele s profesorem Antonínem Fričem, zde tehdy měřili směr a sílu větru, teplotu vody a vzduchu a na dnešní poměry velmi pečlivě a moderními způsoby zkoumali vzorky planktonních živočichů a řas a rybníční dno. Věnovali se také sledování kaprů.

Revitalizace

Rekonstrukce Velkého Počernického rybníka byla vyvolána dlouhodobě nevyhovujícím stavem hráze, všech funkčních objektů, obtokové stoky a celkovým zabahněním rybníka. Obnova byla zahájena v říjnu 2004 výlovem a pokácením starých nemocných dřevin na hrázi a březích rybníka. Hráz rybníka byla opevněna

kamennou dlažbou a bezpečnostní přeliv byl vyzděn z kamene. Na koruně hráze byla navíc vybudována nová šterková cesta. Opraveny byly také nábrežní zdi, stejně jako koryto pod přelivem. Historický pískovcový most byl kompletně rozebrán a následně po zpevnění všech konstrukcí opět složen. Kompletní rekonstrukce se nevyhnula ani stavidlu (požeráku) a dělicí hrázce mezi rybníkem a obtokovou stokou. I spodní výpust (stavidlo) byla zrekonstruována takzvaně od základů, její původní tvar však zůstal zachován.

Další částí rekonstrukce byla oprava dělicí hrázky mezi rybníkem a obtokovou stokou, včetně opravy všech mostků a opevnění. Část dělicí hrázky byla rozšířena a na její koruně byla vybudována nová šterková cesta. Součástí hrázky je i snížený přístup k vodě a nově zbudovaná naučná stezka, která vede od hráze až k prostoru ostrova. Dále byla hrázka upravena tak, aby navazovala na rozšířené litorální pásmo (rákosiny). Tato část je klidová a bude sloužit zejména pro živočichy a rostliny vázané na vodní prostředí.

Poslední částí rekonstrukce bylo odbahnění a výstavba ostrova. Po odvodnění rybníka se suchou cestou vytěžilo přibližně 60 000 m³ sedimentu. Část byla využita na výstavbu nového ostrova a rozšíření litorálního pásma, zbytek sedimentu byl vyvezen na okolní pole v Běhovicích a Počernicích. Pro zpestření mokřadních biotopů bylo na ostrově i v okolí rybníka vyhloubeno několik tůní jako klidové místo pro rozvoj obojživelníků a bezobratlých živočichů.

Závěrečné vegetační úpravy navázaly na celkovou rekonstrukci zámeckého parku. Dosadila se hrázová alej i návodní svah hrázky, podél které byly zároveň vysazeny mokřadní rostliny.

Projekt byl spolufinancován Evropskou unií, Evropským fondem pro regionální rozvoj a MMR.

Ochrana přírody

Počernický rybník je součástí Přírodního parku Klánovice – Čihadla. Zároveň je rybník a přilehlý park vyhlášen jako přírodní památka. Park byl založen po roce 1776 z původní ovocné a okrasné zahrady hrabaty Sweerts-Šporcky. Dnes zde nacházíme řadu mohutných exemplářů stromů, mezi nimiž převládá dub, a je pravděpodobné, že pochází z doby založení parku.

Na území přírodní památky se nachází více než 186 druhů cévnatých rostlin a 639 druhů vybraných skupin živočichů, což upozorňuje na významnou lokalitu. Řada z nich patří mezi vzácné a ohrožené druhy.

Mělké břehy rybníku jsou lemovány rákosovými porosty, přecházejícími do porostů vysokých ostřic s dominantní ostřicí dvouřadou, ostřicí kalužní a ostřicí říznou. V litorálu rybníka jsou vysoké porosty rákosu obecného, chrastice rákosovité a orobince úzkolistého. Z vodních rostlin se tu nachází např. šejdarka bahenní. Velmi cenná mokřadní olšina s olší lepkavou se vyskytuje ve východní části, kde v úzkém pruhu lemují rybník a rákosiny.

Na březích Rokytky jsou potom rozsáhlé porosty vrb - vrba popelavá, vrba košíkářská, vrba trojmužná nebo vrba obecná. Místy se vytvořily neprostupné porosty křovin a liánovitých rostlin. Na svazích nad rybníkem jsou vyvinuty přechody k suťovému lesu a dubohabřině, porosty přirozeného druhového složení jsou ovšem místy nahrazeny nepůvodními akáty.

Pobřežní a mokřadní vegetace je významná především pro její využívání jako hnízdiště ptactva i jako odpočinková lokalita na tahu a v zimním období. Z hnízdících ptáků můžeme zaregistrovat např. potápky roháče, kachny divoké, lysky černé, slípky zelenonohé, moudivláčka lužního, rákosníka obecného či strnada rákosního. Z táhnoucích ptáků můžeme při troše štěstí zahlédnout orlovce říčního, kormorána velkého nebo lžičáka pestrého. Spatřit zde také lze

ledňáčka říčního, břehuli říční, krahujce obecného, lejska šedého, slavíka obecného, ťuhýka obecného, rorýse obecného a vlaštovku obecnou. Běžně se v území vyskytuje skokan hnědý a zelený – vzácný druh obojživelníka, který je trvale vázaný na vodní prostředí a jehož populace přezimuje v bahně na dně, ropucha obecná a z měkkýšů pak škeble rybničná, velevrub malířský, okružák *Anisus vortex* či bahenka *Viviparus contectus*. Z řady druhů brouků zde nacházíme střevlíčky (např. *Stenolophus mixtus*, *Bembidion fumigatum*), nebo vzácného nosatečka *Eubrychius velutus* (na stolítku přeslenatém). Z motýlů jsou nejvýznamnější druhy s vazbou na rákosové porosty, např. zdobníček rákosinový, vrbkovníček mokřadní nebo travařík velký. Také zde můžeme spatřit otakárka ovocného a otakárka fenyklového, kteří jsou vázáni především na ovocné dřeviny nejbližšího okolí.

Bezesporu nejvyšší význam má rybník z pohledu ornitologického. Velmi Vás proto prosíme, při průchodu územím mějte svého psa na vodítku. Volně pobíhající psi totiž ruší hnízdící ptáky a znemožňují jim úspěšné vyvedení mláďat.

Chov ryb

Rybník slouží také k extenzivnímu chovu ryb, zejména kapra obecného. Extenzivní chov je zaměřen na vytvoření rovnováhy mezi rybí obsádkou a přirozeným prostředím rybníka. Do rybníka se vysazuje cca 3000 kusů kapra K1 nebo 2000 kusů K2. Každý podzim se provádí výlov, který bývá každoročně velkým pražským rybářským svátkem. Součástí výlovu je většinou bohatý doprovodný program o rybách a pražské přírodě a je určený zejména pro děti. Ryby slouží většinou k zarybnění pražských rybářských revírů. Díky odbahnění a extenzivnímu hospodaření jsou ryby z Počernického rybníka živené pouze přirozenou potravou, a proto jsou velice chutné.

Velký počernický rybník je nevyčerpatelnou studnicí námětů, zejména pro fotografování, a též místem, jehož okolí láká k procházkám v každou roční dobu.

3. Stará obec - centrum

Původ historického centra Dolních Počernic sahá do daleké minulosti, kdy v těchto místech stála shluková ves. Zrekonstruované usedlosti lemující trojúhelníkovou návěs dnes slouží občanům Dolních Počernic jako úřad MČ, místní knihovna, pošta, informační centrum a malé regionální muzeum, představující dřívější život na vesnici.

Nejvýznamnější a zároveň nejstarší dochovanou stavbou v centru obce je kostel Nanebevzetí Panny Marie, postavený kolem roku 1200. V jeho sousedství stojí budova Starého a Nového zámku, v jehož areálu se dnes nachází dětský domov. Oranžerie, která dříve patřila k Novému zámku, dnes slouží jako anglická mateřská školka.

4. Geologická zahrada

Naučná stezka s názvem "Geologická zahrada" byla slavnostně otevřena v září 2014 v rámci zahradní slavnosti Babí léto. Nachází se ve volně přístupném parčíku za místním hřbitovem, na samém okraji přírodní rezervace V Pískovně. V zahradě je vystaveno a poutavou, naučně-zábavnou formou popsáno celkem 21 vzorků hornin.

Při otevření zahrady bylo představeno prvních 11 vzorků hornin hlavního města Prahy a jejího blízkého okolí, které zachycují vývoj oblasti v intervalu od 600 miliónů let do současnosti.

[Virtuální prohlídka Geologické zahrady](#)

II. etapa geologické zahrady, otevřená o tři roky později v září 2017, rozšířila dosavadní stezku o 10 nových vzorků hornin převážně ze střeadočeské oblasti.

[Virtuální prohlídka Geologické zahrady - 2. etapa](#)

Geologická zahrada byla založena z čistého nadšení. Má poučit, ale především potěšit. Věříme, že si k nám za neformálním vzdělávání o neživé přírodě najde cestu široká veřejnost.

Projekt byl podpořen z grantového systému hl. m. Prahy pro oblast životního prostředí. Nositel projektu je obecně prospěšná

společnost MCN, která nejen v Dolních Počernicích realizovala řadu úspěšných projektů.

Významné poděkování patří Ing. Jakobovi Trubačovi a Mgr. Lukášovi Vondrovicovi z Přírodovědecké fakulty UK v Praze, kteří se na projektu významně podíleli.

Kde se Geologická zahrada nachází?

5. Přírodní rezervace V Pískovně

Rok vyhlášení rezervace: 1988

Celková rozloha: 7.06 ha

Katastrální území: Dolní Počernice, Hostavice

Kategorie: přírodní rezervace

Důvod ochrany: Mokřadní společenstva v zatopené pískovně.

Významné hnízdiště ptactva

Charakteristika území

Území přírodní rezervace je součástí České křídové tabule a je tvořeno převážně opukami a pískovci s řadou míst výskytu písníků, k nimž patří i ten zdejší. Již samotný název území napovídá, že se v těchto místech v nedávné minulosti těžil písek. Důkazem toho jsou vzpomínky dolnopočernických občanů, kterým je dnes padesát a více let a fotografie ze čtyřicátých let minulého století, kdy dopravu písku zajišťovala ještě volská a koňská spřežení. Pak byla pískovna postupně zaplavena a objevily se nálety dřevin. Do pískovny byl později sveden průvod vody z upraveného Svěpravického potoka. Zvýšením hladiny vody v pískovně došlo i k zatopení řady stromů, z nichž většina postupně odumřela a padla do vody, často zůstaly pouze pařezy, vyčnívající dodnes z vody.

Po revitalizaci přírodní rezervace v letech 2009-10 byl v této lokalitě ukončen sportovní rybolov a jako náhradní rybářský revír byl zřízen nedaleký rybník Martiňák.

Původní louka, významná botanická lokalita mezi rybníkem Martiňák a dnešní pískovnou, byla v roce 1981 zastavěna zahrádkářskou kolonií a vznikla zde i provozovna občerstvení.

Vegetace a fauna

Zajímavé jsou výskyty některých druhů rostlin v území, jako je např. [kosatec žlutý](#), [žluťucha lesklá](#), [kamyšník přímořský](#) nebo [kakost měkký](#). Pozoruhodný je i výskyt 12 taxonů vrb, převládá však [vrba bílá](#). Řada vrb ale i jiných dřevin je rozlomená, většina stromů ovšem regeneruje a pahýly poskytují velmi cenné prostředí pro různé druhy hmyzu.

Ze střevlíkovitých brouků, kterých se v území nachází 90 druhů, můžeme jmenovat např. nevšední druhy *Lasiotrechus discus* nebo *Trechoblemus micros*. Na rákosové porosty jsou vázání vzácní motýli travařík velký či zdobníček rákosinový. Z vodních bezobratlých stojí za upozornění bahnitka hladká.

V přírodní rezervaci se vyskytují skokani zelení a hnědí a ropucha obecná. Dále hmyzožravci bělozubka šedá či rejsek obecný, ale i ondatra pižmová nebo lasice hranostaj. Běžně zde hnízdí kachna divoká a lyska černá, ale vyskytují se zde i moudivláček lužní, slípka zelenonohá, kalous ušatý, strnad luční, pěnice černohlavá, pokřovní a hnědokřídlá, budníček větší i menší a desítky dalších druhů. Aby se do území mohl vrátit i dříve běžný ledňáček říční, jehož hnízdění bohužel narušili místní rybáři a který sem v posledních letech pouze zalétal za potravou, byla pro něho upravena pískovcová stěna. Kolmý břeh umožňuje nejen hloubení hnízdních nor, ale je vhodným stanovištěm i pro řadu zástupců blanokřídlých.

Savci jsou zde zastoupeni ondatrou pižmovou a myškou drobnou.

Výčet druhů ptactva, rostlin a živočichů by měl zbystřit naši pozornost a naučit se chovat k přírodní rezervaci lidsky a s vědomím nenahraditelných jedinečností, které se vyskytují v podobných formách po celém území hlavního města Prahy.

Lokalita je udržována bez rybí obsádky a každé tři roky se zde provádí kontrolní výlov.

Upozornění

Prosíme vás, respektujte hnízdící a klidové ptačí zóny. Mějte své psy při průchodu územím na vodítkách a zdržujte se na cestách. Nevstupujte zbytečně do východní části přírodní rezervace. Vodní hladinu i s plovoucími ptáky stejně nejlépe uvidíte ze západního či jihozápadního břehu.

Park

V 70. letech minulého století se stala z původní rokle pískovny, v místech bývalého zahradnictví pana Movčana, skládka odpadu, na kterou byl tenkrát vyvážen inertní materiál z demolice starých domů na Žižkově. Skládka byla založena v těsné blízkosti dnešní přírodní rezervace, avšak v roce 2006 byla celkově zrekultivována a za podpory strukturálních fondů EU přeměněna na parkovou plochu. Park se zajímavou modelací terénu, malou rozhlednou a kamennou pergolou dnes vhodně dotváří kolorit této velmi zajímavé lokality a slouží k odpočinku nejen místních obyvatel. V budoucnu se společně s přírodní rezervací stane součástí rozsáhlého přírodního parku „U Čeňku“.

Fotogalerie:

6. Hostavický zámecký park Pilská

Zámecký park Pilská je krásné a čisté prostředí s trávníkem v anglickém stylu, obehnané kamennou zídou.

Najdete tam také velkou hrací plochu, kde si můžete nejen kvalitně zakopat, ale i zahrát basket či vybíjenou. I vaše ratolesti si zde užijí spoustu zábavy na dvou dětských hřištích a vy si tak můžete v klidu vychutnat šálek dobré kávy (<http://kafenadrevo.cz/>).

7. Golf Černý Most

Rozsáhlý golfový areál – (<http://golfcourses.cz/golf-cerny-most>), okolo spojovací silnice Horní – Dolní Počernice, která je středně frekventovaná, nemá kvalitní asfaltový povrch, středně vhodná pro projetí jízdním kolem. S kolem je možno projet golfovým areálem vyznačenou trasou. (<https://www.pocernice.cz/app/uploads/2017/08/Nejnižší-místo-v-HP-10.4..pdf>). Restaurace v areálu jsou přístupné pro veřejnost.

8. Xaverovský háj

Rozloha: **100,32 ha**

Katastrální území: **Dolní Počernice, Horní Počernice, Běchovice**

Nejvíce zastoupené dřeviny: **dub zimní, bříza bělokorá, lípa srdčitá**

Převládající stanoviště: **živná stanoviště nižších poloh**

Věk porostů: **Nejvíce je zastoupena 3. věková třída, tedy věk 41 - 60 let**

Rozloha lesních porostů: **99,06 ha**

Rozloha nelesních ploch (louky, cesty): **1,26 ha**

Vlastník lesa: **Hlavní město Praha**

Správce lesa: **Odbor ochrany prostředí MHMP**

Údržbu provádějí: **Lesy hl.m. Prahy**

Historie a současnost

Xaverovský háj náležel v minulosti k velkostatku Dolní Počernice. V roce 1923 velkostatek koupila pražská obec. V roce 1953 převzal tento majetek stát a v roce 1956 převzaly správu Státní lesy, lesní závod Brandýs n. Labem, později lesní závod Zbraslav. Od roku 1998 docházelo postupně k přebírání jednotlivých parcel lesa do majetku hlavního města Prahy, v roce 2002 byl celý les již v majetku obce. Převážná část území patří do katastru obce Dolní Počernice, malá část okolo rybníků na severu patří k obci Horní Počernice, cíp na jeho východě pak do katastrálního území Běchovice.

Z historických záznamů je známo, že oblast nebyla souvisle zalesněna, na území lesního komplexu se nalézalo několik vesnic, které po jejich zániku během třicetileté války pohltil i s okolními polnostmi les.

V letech 1950 – 1972 byly zalesněny zemědělské pozemky o výměře 40 ha a přiřčeny k původnímu lesu. V osmdesátých letech byl pak v západní části vykácen průsek pro výstavbu dálnice pražského okruhu, který od lesa oddělil nejzápadnější cíp. V roce 1982 byl celý les vyhlášen jako přírodní památka.

Rekreace

Díky rozsáhlým porostům dubu a lípy je Xaverovský háj jedním z nejpřírodnějších pražských lesů. Svou polohou, mírným sklonem a množstvím cest a pěšinek láká na procházky i delší výlety. V lese je možné využít i nainstalované lavičky k posezení pod korunami stromů. Xaverovský háj je součástí přírodního parku Klánovice-Čihadla, který je největším pražským přírodním parkem. Lesem prochází dvě cyklistické stezky a modrá a žlutá turistická značka. Po žluté značce se můžeme do Xaverovského háje vydat z centra Dolních Počernic a od Počernického rybníka. U bývalé hájovny se tato stezka napojuje na modrou značku, která vede od nádraží v Běchovicích a dále pak

pokračuje do Klánovického lesa. V severní části sousedí s lesem přírodní koupaliště u rybníka Eliška. Rybník slouží též jako rybářský revír pro sportovní rybolov. V rámci podpory rekreačního využití lesa byly v posledních pěti letech opraveny všechny hlavní lesní cesty. Prosíme, chovejte se k přírodě ohleduplně.

Péče o les

V současné době je snahou některé nevhodné dřeviny (zejména smrk) nahradit dřevinami původními, včetně jedle. V Xaverovském háji probíhá od roku 2004 snaha o podporu přirozeného zmlazení dubů. Provádí se tzv. clonné seče, kdy se cca 1/3 méně kvalitních stromů postupně odstraňuje, a tím se zvyšuje množství světla dopadajícího na zem.

Zlepšením světelných podmínek se urychlí výškový přírůst přirozeného zmlazení dubu. Clonné seče byly doposud provedeny na cca 6 ha lesa, zejména severovýchodně od hájovny. Obnova lesa zde tedy probíhá bez vysazování stromků lidskýma rukama. Druhou lesnickou zajímavostí Xaverovského háje je vzrostlý březový porost ve východní části lesa. Březový porost zde vznikl náletem břízy do paseky v období hospodaření státních lesů v osmdesátých letech 20. století, kdy vinou nedostatečné péče bříza postupně potlačila původně vysázené dřeviny a plochu zcela ovládla.

V dnešní době je snaha podpořit zbylé jedince dubu a buku, aby zde byl zachován alespoň smíšený les, a nikoli březová monokultura. V rámci lesního hospodaření se v porostech středního věku (20-60 let) provádí probírky a v mladších porostech prořezávky. Xaverovský háj, jako všechny lesy v majetku hl. m. Prahy, je obhospodařován podle zásad trvale udržitelného hospodaření v lesích.

9. Rybník Martiňák

Katastrální území: Praha - Dolní Počernice

Vodní tok: Svěpravický potok, Chvalka

ČHDP: 1 – 12 – 01 – 031

Typ nádrže: napájená z pramenů

Účel nádrže: krajínotvorný, rybochovný

Plocha hladiny: 49 700 m²

Objem nádrže: 39 500 m³

Typ vzdouvací stavby: zemní sypaná hráz, výška 1,7 m

Vlastník: Hlavní město Praha

Správa: Lesy hl. m. Prahy

Rybí hospodaření: Sportovní rybářský revír č. 401008 Rokytky 1 podrevír č. 8
- rybník Martiňák

Martiňák (Čeňek) je rybník nacházející se v katastru Dolních Počernic v Praze 9, v přírodním parku Klánovice-Čihadla. Jeho přítoky jsou potoky Chvalka tekoucí ze severovýchodu z Horních Počernic - ze Chval a druhý Svěpravický potok tekoucí z východu od Xaverova. Odtok pak tvoří potok vlévající se v Hostavicích do Rokytky. Rybník je nepravidelného tvaru, po jeho hrázi prochází ulice Madarova. Původ názvu *Čeňek* může být odvozen od nedalekého kopce „V Čeňku! (m.n.m.), který se nachází v nedalekém golfovém hřišti Černý Most.

V okolí rybníka jsou frekventované turistické trasy, vyvíjí se zde související základní obsluha.

Dříve zde byla rozsáhlejší rybníční soustava, zrušená v 19. století. Martiňák byl obnoven v 50. letech 20. století. V roce 1990 byl rybník a jeho okolí vyhlášen jako tzv. „Oblast klidu Klánovice – Čihadla“. V roce 2010 byla dokončena poslední revitalizace rybníku.

Správa a údržba

Na rybníce je 1x měsíčně prováděna prohlídka TBD. V rámci prohlídky probíhá kontrola všech objektů rybníka a je měřena průhlednost vody. V rámci údržby je prováděno pravidelné kosení hráze, údržba zeleně a úklid. Úklid břehů, kde je povolen sportovní rybolov, zajišťuje Český rybářský svaz.

Historie

Rybník Martiňák leží ve východní části Prahy na soutoku Svěpravického potoka a Chvalky. V 18. století se na potoce Chvalka vyskytovala soustava šesti nádrží, které však byly v průběhu 19. století zrušeny. V 50. letech 20. století zde došlo k obnově rybníka Martiňák. V roce 1987 byla provedena jeho rekonstrukce, při které byl zřízen pomocný bezpečnostní přeliv na levém břehu. V roce 1990 byl rybník odbahněn a rok nato byla v okolí Martiňáku vyhlášena tzv. „Oblast klidu Klánovice – Čihadla“.

[Proměna rybníka Martiňák \(pdf\)](#)

Revitalizace

V roce 2009 proběhla celková rekonstrukce a odbahnění rybníka. Ze dna bylo odvezeno cca 5 000 m³ sedimentu, který byl použit na modelaci terénu nedalekého golfového hřiště. Hráz rybníka, která byla místy poškozena, byla znovu dotěsněna a opevněna kamennou dlažbou. Původní požerák (stavidlo) a starý kašnový přeliv musely být vzhledem k jejich havarijnímu stavu zbourány. Místo těchto starých objektů byl postaven nový

kamenný požerák a kašnový přeliv. U přelivu bylo navíc vybudováno loviště pro výlov rybníka. V rámci vegetačních úprav byly původní topoly na hrázi vykáceny a nahrazeny novou dubovou alejí.

[Přehled projektu revitalizace rybníka Martiňák \(pdf\)](#)

Ochrana přírody

Z přírodního hlediska se jedná o velmi zajímavý rybník. Z obojživelníků se zde vyskytují ropuchy obecné a zelení skokani. V okolí rybníka lze najít i vzácnější ropuchu zelenou. Z plazů v okolí žije užovka obojková a hladká. Z vodních ptáků zde nalezneme volavku popelavou, poláka chocholačku, lysku černou nebo potápku roháče. Z rostlin tu lze nalézt několik druhů keřových vrb a vzácné ostřice.

Chov ryb

Rybník slouží jako rybářský revír č. 401008 Rokytka 1 podrevír č. 8 - rybník Martiňák obhospodařovaný Českým rybářským svazem, územním svazem města Prahy. Do rybníka se na jaře a na podzim nasazuje cca 1300 kusů kapra o váze minimálně 1,25 kg, dále štika a candát. Lov přívlačí je povolen od 16.6. do 31.12.

Nedaleké sídliště Černý Most vznikalo v několika etapách, první část s asi 1780 byty byla dokončena v roce 1980, část druhá vznikla do roku 1992. Celý Černý Most by měl mít po dokončení na 7270 bytů.

10 . Rozhledna Doubravka

Po více než 25 letech první pražská veřejně přístupná vyhlídková věž. Nová dominanta Prahy 14 vyrostla v lesoparku Čihadla na Černém Mostě. K jejímu vrcholu s podestou ve výšce 20 metrů vede 98 schodů. Autorem rozhledny je Prof. Ing. arch. Martin Rajniš a jeho tým z Huti architektury. Nejen, že vyhlídkovou věž pojmenovali, vtiskli jí také podobu výrazné originální konstrukce, které dominují tři masivní nohy.

Informace k rozhledně jsou na

<https://www.pocernice.cz/app/uploads/2018/10/CV-Rozhledna-Doubravka-1.pdf> a na

<https://www.facebook.com/RozhlednaDoubravka/>

Docela zajímavá je i sousední Naučná stezka „14 zastavení na Praze 14“ - https://www.praha14.cz/zivot-na-praze-14/wp-content/uploads/sites/4/2014/04/naucna_stezka.pdf

Celodenní, poklidný výlet na chráněných cestách od aut lze absolvovat např. – <https://mapy.cz/s/3m0qR>

Běžný cyklista se může i po silnicích, cestách např. projet takto - <https://mapy.cz/s/3m3cB>

Obě možnosti symbolicky začínají v HP – Svěpravicích u kapličky sv. Antonína, svoji základní část mohou ukončit v příjemném prostředí Zámeckého parku – v některé z restaurací, či na některé z laviček.

Šťastnou cestu.

Petr Uzel

Text vznikl ve spolupráci M. Vondřichovou z místního Infocentra, jsou zde využity informace z Internetu.